

DEPREM FELAKETİ

Saffet Arıkan BEDÜK
TİD Genel Başkanı

Kahramanmaraş merkezli ve 11 ili etkisi altına alan bu depremde on binlerce insan şehit olmuş, on binlerce insan yaralanmış ve enkaza dönüşmüş binaları günün ilk ışıklarıyla görmek ülkemizi şoka uğratmıştır. Asrın felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allaha rahmet, yaralılara acil şifalar, Büyük Milletimize sabır ve metanet diliyoruz.

Büyük Türk Milletinin yardımlaşma ve dayanışma heyecanı ile Devletimizin,

milli birlik ve beraberlik şuurunu ile gönüllü olarak kamu ve özel kurum ve kuruluşlarıyla arama ve kurtarma faaliyetlerine koşması, depremedelerin ihtiyaçlarını karşılamadaki hassasiyeti her türlü takdirin üstündedir.

Ülkemiz genellikle deprem, heyelan, sel ve su baskınları gibi doğal olayların etkisi altında olduğu, önemli bölümünün ise deprem fayları üzerinde bulunduğu bilim adamları tarafından ifade edilmekte,

Asrın felaketi Kahramanmaraş merkezli depremin 11 ilimizde yaşanmış olması göstermiştir ki can ve mal kayıplarının bir daha yaşanmaması için olayı detaylı bir şekilde ele almak, yerinde ve yeniden alınması gereken tedbirlerin belirlenmesinin kaçınılmaz olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

bunlara ilişkin düzenlenen söz konusu raporların ise ilgili kurumlara intikal ettirildiği de iddia edilmektedir.

Ülkemizde yaşanan depremin şiddeti geniş bir alanı içine alması, 11 ilimizi kapsayan yerleşim yerleri, ulaşım yolları, kara ve demir yollarının tahrip olması hava meydanlarının kullanıma uygun bulunmaması yanında hava şartları, kar, tipi, sağanak yağmur nedeniyle şehirlerdeki can ve mal kayıplarına uğrayan halkın çoğunluğuna, arama kurtarma ekipleri, askeri birlikler, sağlıkçılar ve diğer görevlilerin bir bütün olarak yaşadıkları şoktan dolayı ilk gün yardıma zamanında ulaşamadıkları yetkililer tarafından da ifade edilmiştir. Esasen, söz konusu bu kişile-

rin kendileri, yakınları veya akrabalarının enkazda kalmaları nedeniyle çoğunun depremzede oldukları da unutulmamalıdır. Nitekim koordinasyonu sağlayan İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU dahil olmak üzere bakanlıktan görevlendirilenler (Valiler-Kaymakamlar ve diğer Mülki İdare Amirleri) derhal hareket etmelerine rağmen depremin yarattığı tahribat, yolların yarılması, parçalanması ve iklim şartları nedeniyle ulaşımın gecikmesine neden olmuştur. Bu sonuçları bir daha yaşamamak için bildiklerimizi yeniden gözden geçirip, kesin olarak taviz verilmeden uygulamaya koymalıyız.

Asrın felaketi Kahramanmaraş merkezli depremin 11 ilimizde yaşanmış olması göstermiştir ki can ve mal

kayıplarının bir daha yaşanmaması için olayı detaylı bir şekilde ele alınması, yerinde ve yeniden alınması gereken tedbirlerin belirlenmesinin kaçınılmaz olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Önce söz konusu depremin önem ve ağırlığını iyi bilmek durumundayız. Avrupa-Japonya-ABD ağırlıklı ülkelerde bu deprem gücü, etki alanı, büyüklüğü sebebiyle literatürde öncelikle örnek ve üzerinde çalışılması öngörülen bir olay olarak ele alınıp tartışılmaktadır.

Yaşadığımız ve emsali olmayan büyüklükteki bu deprem fayında, 3 büyük tabakanın Anadolu, Arap Yarımadası ve Afrika fay hatlarının hareketliliği, 7 km derinlikte olması ve yer tabakasının 7 metreye kadar kayması gerçeği dikkatlerimizden kaçmamalıdır.

Son yaşadığımız ve ASRIN FELAKE-Tİ olarak niteleyeceğimiz deprem bizim gerçeğimiz olmuştur. Ancak depremlerde vuku bulan can ve mal kaybı depremden dolayı değil, bina ve yapıların mevzuata uygun yapılmadığından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Görevli, yetkili ve sorumlu tüm kişilerin empati yaparak nerede eksik ve nerede yanlışlık yaptıklarını tespit edip bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin, uygulamaların ve denetimlerin neler olacağına belirlenmesi en küçük toleransa mahal vermeyecek şekilde konu üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir.

Bu bakımdan deprem olayı çok daha iyi değerlendirilmiş ve anlaşılmış olacaktır.

Bu değerlendirmeler ışığında; asrın felaketi dediğimiz Kahramanmaraş depreminden ders çıkarmak artık farz olmuştur. Empati yaparak öz eleştiri dahi olsa görev alan arkadaşlarımızın samimiyetle daha iyi

neyin nasıl yapılmasının faydalı olacağına dair gelecek kuşaklara yol gösterici olarak onların değerlendirilmelerine bırakıp, bu yönde bir kitap hazırlanmasını sorumluluğumuzun bir gereği olarak görüyoruz.

Yaşadığımız bu felaket göstermiştir ki;

- A. Deprem Öncesi.
- B. Deprem Sırası.
- C. Deprem sonrası.

Olmak üzere değerlendirmeyi üç ana grupta ele almak gerekmektedir. Açıklanan bu ana başlıklar altında personel, teşkilat ve makine parkı vb. diğer konularda tedbirlerin de alınması gerektiğini düşünüyoruz.

A. DEPREM ÖNCESİ

- Yerleşim yerlerinin deprem fay hatlarına dikkat edilerek ve risk hesaplamaları esasında planlanması, şeklindeki iddialar,
- MTA'nın tespit ettiği verilerden yararlanılması,

- Belediyelerin ruhsatları verirken önceden belirlenen şehir planlarına uymaları, teknik şartlara uygun yapıların inşaatı,
- İnşaat sürecinin her aşamasının mutlaka denetlenmesi,
- İnşaatlarda kullanılan ve bilhassa kolonlarda demirler kesinlikle teknik şartlara uygun olmadığı, bağlantılarda bile ucu serbest bırakılarak 15-20 cm eksik kalacak şekilde uygun döşenmediği, çimento oranı düşük, deniz kumu veya dere kumu kullanıldığı,
- Yapı Denetleme şirketlerinin gerekli duyarlılığı göstermeleri gerektiği, ilgililerce konuya açıklık getirilmesi gerektiği,
- İnşaatlarda tabelalarda yazılan sorumlu teknik elemanların sorumlu tutulmaları,
- Mühendislerin diplomalarını kullandığını, inşaatı hiç gitmeden bir zorunluluğu idareye yöneltecek şekilde uygulamaların bulunduğu,
- Müteahhlik kariyer hale getirilmeli, herkes müteahhlik yapmamalı.
- Mühendislerin fakülte mezuniyetinden sonra staja tabi tutulmaları,

- Muhtemel afetlere karşı planlama, görev alacak birimler kurumlar kim nereden hangi hususlarda sorumlu olduğu önceden belirlenmeli,
- Şehir planlamacıları, haritaları ciddi güncel ve önemle elde olmalı,
- Depremde belediyelerden istenen haritaları vermeyenler olması, (Çin ve ABD'den gelenler bizde haritalar sokaklar, caddeleri, binaların yerlerin gösteren haritalarımız var demişler,

B. DEPREM SIRASI

- Göreve başlayanlara verilecek haritalar detaylı bir şekilde güncellenmelidir.
- Haritalarda kritik ve önemli tesisler mutlaka belirlenmelidir.
- Görev alacaklar ve başındakiler önceden eğitimini aldıkları andan itibaren görevlerine süratle gitmeleri gerekmektedir.

- Depreme süratle müdahale edeceklerdir.
- Kamu Kurum ve kuruluşlardaki maden işçileri, asker, polis, jandarma, güvenlik kuruluşları, belediye ekipleri vs. derhal göreve çağırılmalıdır.
- Bunun için hazırlanan dosyalarda önceden yazılanlar derhal uygulamaya koyulmalıdır.
- Arama Kurtarma ekipleri önceden belirlenmeli ve eğitime tabii tutulmalıdır.
- Barınma yerleri, zaruri ihtiyaçların nasıl temin edileceği önceden belirlenmelidir.
- Kamuoyu ve basının bilgilendirilmesine önem verilmelidir.
- Başka illerden görevlendirilen Koordinatör Valiler veya Kaymakamlar ile diğer Mülki İdare Amirleri, makine parkları arama kurtarma ekipleri ve lüzumlu araç ve gereçleriyle birlikte iller-

de ve ilçelerde arama kurtarma koordinasyon ve organizasyonda başarılı oldukları renilmiş ve bunların tecbelerinden ve yetkilerinden mutlaka yararlanılmaya devam edilmelidir.

C. DEPREM SONRASI

- Bu deprem bize bu sonuçları bir daha yaşamamak üzere üzerinde önemle durulması gereken hususları tekrar gözden geçirmek ve eksiklikleri giderecek çalışmaları yapma mecburiyetini getirmiştir.

Bu bağlamda;

- il ve ilçelerde köyleri de içine alacak şekilde planlı, programlı, gelişme ve yerleşim alanlarının ve nerede yapılması hangi tip inşaatların yapılması ve ulaşımla ilgili hususlar,
- Mevcut durumu gösteren kritik noktalar, sanayi ve ticaret merkezleri, güvenlik ulaşım ve kavşakları gösteren harita ve planların önceden hazırlanması,
- İmar yapı izinleri verilirken, şehircilik planlarında öngörülen hususlar önemle işaretlenmeli ve dikkatle uygulanmalıdır.
- Zemin etütleri güncellenmeli, ilgili ve yetkili makamlarca onaylanmalı, projenin uygunluğuna mutlaka dikkat edilmeli, nerede nasıl hangi tip inşaat metot ve malzemelerin kullanılacağı konusunda taviz verilmemeli, tolerans gösterilmemelidir.
- Yapı denetim grupları, inşaat sektörlerinde aranan hususlarda sıfır toleransla çalışmalıdır.
- Mteahhitlerde yeterlilik kriterleri mutlaka uygulanmalıdır.
- İmar yapı izinleri verilirken şehircilik planlarında belirtilen kriterler mutlaka aranmalı, keyfi

katsayı uygulamalarından kesinlikle kaçınılmalıdır.

- Barınma, gıda ve zaruri ihtiyaçlar.
- Devlet, millet, kamu görevlileri ve STK dayanışması ile deprem bölgesine yapılacak yardım ve lojistik desteklerin sağlanması, gelecekle ilgili olarak yaşanmış olayların bir daha yaşanmaması için planlama, strateji, eğitim ve denetlemelere ağırlık veren sistemlerin oluşturulması mutlaka sağlanmalı, yaraların sarılması, acıların biraz olsun hafiflemesi gerekmektedir.
- Allah'ım böyle yaşanan felaket sonrası, milletimize g, metanet ve sabırlar versin. Kent planlaması yapımı ile uğraşan ynetenlerimize de akıl ve izan versin. Bilimin işığında bir daha bu acıları yaşamamak için gereken kalıcı tedbirleri almayı planlasınlar.

